

Mee met de anti-homobus door Polen: ‘Ik heb geen hekel aan homo’s’, zegt de chauffeur

Ekke Overbeek
9 september 2020

Al ruim twee jaar rijdt Jan Bienas voor de stichting Pro Life – Voor het Leven – met deze auto door Polen. Eerst vooral met anti-abortusleuzen, maar de laatste tijd richt de stichting haar pijlen op lhbt+: lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders. Trouw reed mee.

“Ik heb geen hekel aan homo’s”, verzekert Jan Bienas, terwijl hij zijn vrachtautootje keert op het parkeerterrein bij het Cultuurpaleis in hartje Warschau. Passanten blijven staan om de tekst op de laadbak te lezen: “Stop pedofilie! De lhbt-lobby wil vierjarigen leren masturberen, zesjarigen laten instemmen met seks, negenjarigen hun eerste seksuele ervaring laten opdoen.” Sommigen maken selfies, anderen steken hun middelvinger op.

Bienas blijft er stoïcijns onder. “In het begin reageerde ik”, vertelt hij, “maar dat levert niets op. Als nu iemand zijn middelvinger opsteekt, heb ik er begrip voor dat hij het niet met me eens is.” Al ruim twee jaar rijdt hij voor de stichting Pro Life – Voor het Leven – met deze auto door Polen. Eerst vooral met anti-abortusleuzen, maar de laatste tijd richt de stichting haar pijlen op lhbt+: lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders.

Dat onderwerp is ‘hot’. De regerende nationaal-conservatieven gebruiken het regelmatig om hun achterban te mobiliseren. In het conservatieve zuidoosten riepen gemeentes en provincies zichzelf uit tot ‘lhbt-ideologie-vrije zones’. Raadsvergaderingen die hieraan vooraf gingen stonden bol van de hatelijkheden jegens homo’s en transgenders.

‘Het gaat erom kinderen te beschermen’

De Europese Commissie dreigde in mei met het stopzetten van subsidies en voegde deze zomer de daad bij het woord. Prompt sprong de ultra-conservatieve minister van justitie, Zbigniew Ziobro, in de bres voor gemeentes ‘die de moed hadden om op te komen voor fundamentele waarden die het gezin beschermen’. Het geld dat ze niet uit Brussel krijgen, krijgen ze nu uit Warschau.

Volgens minister Ziobro schendt de Commissie de EU-verdragen door geen respect te tonen voor ‘de nationale identiteit van Polen’. Commissie-voorzitter Ursula von der Leyen diende hem van repliek: “Onze verdragen garanderen dat ieder mens in Europa mag zijn wie hij is, leven waar hij wil en mag houden van wie hij wil.”

Dat vinden ook steeds meer Polen, onder wie opmerkelijk genoeg ook Bienas. Hij heeft persoonlijk niets tegen homo’s of transgenders – ‘dat soort mensen zijn er nu eenmaal’ – maar des te meer tegen wat hij noemt de ‘lhbt-ideologie’ en de ‘lhbt-lobby’. “Het gaat erom kinderen te beschermen.” Kinderen worden volgens hem bedreigd ‘door die seksuele voorlichting en door die zogenoemde prides’.

De banden werden doorgesneden

Jan Bienas vertelt het kalmpjes, terwijl hij de koppeling in zijn twee zet. Zijn rust is opmerkelijk, want de auto waarmee hij rondrijdt, is zo langzamerhand het epicentrum van een storm die door het hele land raast. In heel Polen is actie gevoerd tegen discriminatie van homo's en transgenders sinds een rel rondom Bienas auto tot een handgemeen leidde.

Dat gebeurde in Warschau. “Bij het kraakpand aan de Wilcza-straat sprongen een paar mensen voor onze auto”, vertelt Bienas. Er ging een spray over de tekst op de laadbak, de banden werden doorgesneden, de nummerplaten eraf gerukt. “De blokkade werd begonnen door meneer Michal Sz.”

Bienas benadrukt het woord ‘meneer’. Heel Polen kent ondertussen Michal Szutowicz als ‘Margot’, de twintigjarige transgender die tot twee maanden voorarrest werd veroordeeld – in een mannengevangenis. Terwijl de aanklacht slechts luidde: ‘beschadiging van andermans bezit’. “Die meneer beweert dat hij een vrouw is”, zegt Bienas. En verzoenend: “Mij stoort dat niet. Het is zijn leven, niet het mijne.”

Zes meisjes springen voor de auto

De vlam sloeg in de pan toen demonstranten de straat opgingen om hun steun te betuigen aan Margot. 48 mensen werden gearresteerd op beschuldiging van ‘deelname aan een samenscholing’, opnieuw een harde interventie. Dagenlang wisten familie en advocaten niet waar ze werden vastgehouden.

“Sindsdien heb ik elke dag wel een blokkade”, vertelt Bienas in de cabine van het vrachtautootje. Hij zet de luidspreker op het dak aan: “Homoseksuele extremisten in het Westen pleiten voor het legaliseren van pedofilie”, aldus de tekst op het bandje. “Homo's misbruiken veel vaker kinderen.... Duizenden kinderen in West-Europese landen zijn slachtoffer van homoseksuele pedofielen.”

Hij heeft nog geen honderd meter gereden als zes meisjes voor de auto springen. Ze kijken woedend naar de inzittenden. Sommige filmen alles met hun mobiele telefoons. Doodgemoedereerd stapt Bienas – cameraatje op de borst gespt – uit de auto. Het nummer van de politie heeft hij paraat. Binnen een paar minuten zijn twee wijkagenten ter plekke. Met verveelde gebaren noteren ze de namen van alle betrokkenen. “Ik wil dat deze mensen een boete krijgen”, zegt Bienas. “Anders blijven ze doorgaan met blokkeren.”

De piepjonge demonstranten zijn bang voor provocaties van de staatstelevisie

De actievoerders zijn een stuk nerveuzer en minder goed voorbereid op deze confrontatie. Het was een spontane actie vertelt een van hen, anoniem achter Covid-maskertje en zonnebril. Ze zaten op een terras, zagen de bus en in een vlaag van verontwaardiging liepen ze de weg op. De jonge meisjes staan zwijgend, de verbeterde blik deels achter hun maskertjes verbergend.

“Na de gebeurtenissen van vrijdag en zaterdag is het hondsbrutaal om nog met zo'n auto rond te rijden”, zegt een twintig-jarige activiste. Ze heeft een artistiek beroep en wil als enige wel iets zeggen, maar ze durft niet met haar echte naam in de krant. De piepjonge demonstranten vertrouwen de media niet. Ze zijn vooral bang voor provocaties van de staatstelevisie die – onder regie van de nationaal-

katholieke regeringspartij – de aanval op Bienas' auto met twee handen heeft aangegrepen om lhbt+activisten af te schilderen als gewelddadige oproerkrakers.

“Waarom blokkeert u de weg?”, vraagt Bienas. “U rijdt met leuzen die leugens zijn”, antwoordt de 20-jarige activiste. “Wat is er dan niet waar?” Bienas heeft duidelijk eerder met dit bijtje gehakt. “Dit zijn richtlijnen van de WHO. Kijkt u maar op de WHO-website.” De activiste is duidelijk niet op deze discussie voorbereid: “Ik wil helemaal niet met u praten. Ik blokkeer uw auto niet om met u te kletsen.” Bienas met een onverstoorbare glimlach: “Ik praat juist heel graag met mensen. Als u vindt dat het oké is kinderen te leren masturberen, wat is dan het probleem als ik zeg dat de lhbt-lobby leert kinderen te masturberen?”

‘Veel mensen zijn het met me eens’

Terwijl de agenten druk zijn met de namen van de nieuwbakken actievoerders vertelt Bienas verder over zijn werk. “Ik had nooit gedacht dat ik dit zo lang zou doen. Na de eerste week had ik het gevoel dat iedereen me haatte. Je bent er niet aan gewend dat mensen hun middelvinger naar je opsteken. Maar dan begrijp je dat er niet alleen afkeurende reacties zijn, maar ook veel mensen die het met me eens zijn.”

Zijn woorden worden geïllustreerd door een oudere mevrouw met een kindje aan de hand die Bienas feliciteert en oproept zich niet te laten provoceren. Ze stelt zich voor als lerares, moeder en oma.

Bienas neemt de steunbetuiging glimlachend in ontvangst en gaat verder: “Ik weet dat ik gevaar loop, maar ik geloof in God, dus ik weet dat God mij beschermt.” En vervolgens: “Ik zou dit niet doen als ik zou weten dat ik er iemand kwaad mee berokken. Maar wat er op mijn auto staat is gewoon waar.”

De Wereldgezondheidsorganisatie WHO schrijft op haar website inderdaad dat vierjarigen zouden kunnen masturberen, maar legt geen verband met homo's en lesbiennes. “Het is een beschrijving van hoe een kind zich kan ontwikkelen”, zegt Jacek Dziegielewski van de stichting Nigdy Wiecej – Nooit Meer – die sinds jaar en dag strijdt tegen racisme en discriminatie. “Het probleem met die wagen is dat hij homo's en transgenders associeert met pedofilie.” Een associatie die er des te makkelijker ingaat doordat het Poolse woord voor flikker – pedał – bijna klinkt als ‘pedo’.

‘Het aantal aanvallen op homo's en transgenders neemt toe’

Een actiegroep in Gdansk klaagde daarom de stichting aan waar Bienas voor werkt. De rechter bepaalde dat de auto voorlopig niet meer de weg op mocht. In elk geval niet zolang er geen definitief vonnis lag. “Maar de autoriteiten doen niks om dat af te dwingen”, zegt Dziegielewski. Dat is niet zo vreemd. Sinds het conservatief-katholieke Recht en Rechtvaardigheid (PiS) aan de macht is, is lhbt+ meer dan ooit politiek. De tolerantie jegens homo's groeide al jaren, maar de afgelopen jaren is ook de intolerantie toegenomen. “Het aantal verbale en fysieke aanvallen op homo's en transgenders neemt toe”, weet Dziegielewski. Meestal zijn de slachtoffers mannen die hand in hand lopen, of mannen die er te vrouwelijk uitziet. Precieze cijfers zijn er niet, want justitie en politie in Polen houden geen statistieken bij. “Discriminatie wegens seksuele voorkeur of identiteit staat niet in de Poolse wet.”

Telkens als er verkiezingen zijn haalt PiS het onderwerp lhbt+ uit de kast. In de aanloop naar de presidentsverkiezingen dit jaar betoogde de partij dat lhbt+ geen mensen zijn, maar een ideologie. Een stelling die gretig door PiS-president Andrzej Duda werd onderschreven. De partij heeft de steun van de kerk. De Krakause aartsbisschop Marek Jędraszewski noemde lhbt+ ‘een regenboogplaag’ die Polen bedreigt, ‘erger dan het communisme’.

In reactie doen lhbt+activisten zich steeds vaker gelden. Onlangs tooiden ze standbeelden met de regenboogvlag. De zeemeermin – het symbool van Warschau – de astronoom Mikolaj Kopernik, vader des vaderlands Jozef Pilsudski, maar ook Jezus Christus droegen het symbool van de lhbt+beweging. De regering sprak van heiligschennis. Premier Mateusz Morawiecki brandde een kaarsje bij de bronzen Jezus bij wijze van verontschuldiging. De actievoerders worden vervolgd wegens het ‘beledigen van religieuze gevoelens’.

‘De overheid beschermt niet tegen discriminatie’

Dat jonge lhbt+activisten radicaliseren is misschien niet zo slim, geeft Dziegielewski toe. De staatstelevisie herhaalt gretig beelden waarop te zien is hoe ‘Margot’ en haar medestrijders Bienas’ auto toetakelen. “Maar het is wel begrijpelijk. Ze weten dat de overheid hen niet beschermt tegen discriminatie.”

Integendeel, de nationaal-katholieke regeerders spannen de controverse over lhbt+ voor hun politieke kar. Het bikkelharde optreden van het OM en de politie bewijst volgens Dziegielewski nogmaals dat homo’s en transgenders bewust tot zondebok worden gemaakt. “We schuiven langzaam op richting Poetins Rusland.”

De echte naam van de activiste is bekend bij de hoofdredactie.

<https://www.trouw.nl/verdieping/mee-met-de-anti-homobus-door-polen-ik-heb-geen-hekel-aan-homo-s-zegt-de-chauffeur~b394db105>